

Teologisk voksenundervisning

3 ÅRIGT KURSUSPROGRAM
SÆSON 2024 • 2025

Biskoppen anbefaler Teologisk Voksenundervisning

Teologi er grundlæggende et fag om den kristne tro. Men da den tro ikke kan løsrives fra sine historiske betingelser, så er det et fag der indeholder både klassiske sprog, religion, filosofi, kunsthistorie og meget andet.

Teologien som fag er på en gang dybt involveret i europæisk kulturhistorie og den politiske situation i verden.

Teologi er tale om Gud, men hvad eller hvem er Gud? Kan man tale om det man ikke ved hvad er? Og kan man overhovedet tale om Gud uden at gøre Gud mindre end sig selv?

Teologisk Voksenundervisning i Aalborg stift så dagens lys for over 30 år siden og har gennem årene både samlet og beriget folk fra hele stiftet med forelæsninger

i de klassiske teologiske fag, samtaler om både historie og nutid samt møder på tværs af stiftet og kirkelige holdninger.

Martin Luther sagde et sted at der skal drives teologi så selv en hedning forstår det, hvilket betyder at det ikke er en viden-skab for de særligt indviede eller særligt troende. Man skal tale teologi så det kan forstås af alle, selvom det til tider også kan være svært at forstå. Men det er ikke umuligt at forstå.

Jeg kan kun anbefale at deltage i Teologisk Voksenundervisning i Aalborg stift for at få et dybere indblik i den kristne historie der gennemsyrrer vores fælles kultur, og som også den dag i dag påvirker liv, politik og livsholdninger. Man bliver klogere på sig selv og på det vi har til fælles.

Thomas Reinholdt Rasmussen

Velkommen!

Teologisk voksenundervisning – det er en bred og grundig undervisning i kristendommens idéer og historie. Du bliver undervist i de samme grundlæggende fag som landets præster er blevet undervist i.

Undervisningen er en mulighed for at fordybe sig i livets grundlæggende spørgsmål – og i de svar på spørgsmålene som vores kultur og historie har givet og til stadighed spekulerer videre over.

Det handler om det som på godt og ondt har formet den virkelighed vi lever i. Lige fra Bibelens forskelligartede skrifter til nutidens mange opfattelser af hvad det vil sige at være menneske. Kort sagt: et indblik i den historie vi alle sammen har hver vores andel i –

og samtidig en inspiration til at tænke selvstændigt videre.

Skemaet

Som det fremgår af nærværende program, så har de første og vigtige tre årgange hver deres faste forløb. Det handler om viden, om historie og om dannelse. For teologien rummer det hele. Der er tale om solid og engageret undervisning, og når de tre første år er gennemført, er grunden lagt, og meget mere er i vente.

Den fjerde årgang kalder vi »den evige årgang«. Længere kan man ikke nå, men til gengæld kan man blive ved år ud og år ind. Det er der mange der har gjort og stadig gør. For dem der har gennemført de tre første år, er der her hvert år undervisning og foredrag med

særligt inviterede fagfolk og specialister på hver deres felt. Nogle år kredser undervisningen om et særligt tema – andre år samler vi op på alt det der ikke er blevet plads til af emner.

Smagsprøve

Hvert år – som en appetitvækker på undervisningen og opvarmning til den kommende sæson – inviterer vi til arrangementet »Teologi for alle«. I år ligger arrangementet fredag den 13. september kl. 15.30-18.30.

Det er både en smagsprøve til de mange nye interesserede og en efterhånden traditionsrig opvarmningsrunde til de mere rutinerede studerende. Der bliver udsendt en særlig invitation til arrangementet når den store dag nærmer sig.

*Forsidefoto. Undervisningssituation på 1. årgang
Fra venstre Karen Henriette Jensen, Karin Aagaard
og Wilhelm Balsløw*

Jacob Køhn Andersen
Domprovst

1. årgang

Det gamle Testamente v/Johs Kühle

1. og 2. Mosebog

Vi begynder med fortællingerne om verdens tilblivelse og menneskets natur i 1. Mosebog. Dernæst følger beretningerne om Abraham i hvem alle jordens folk skal velsignes. Problemfrit er det ikke på grund af begær, jalousi, svig, had og hævn. Dog lykkes det Gud at få jorden befolket og siden sit folk befriet fra slaveriet i Ægypten. Teologiske og eksistentielle temaer inddrages.

Ny Testamente v/Steen Kongsbak Thomsen

1. Korintherbrev og tidshistorie.

Kristendommen opstod og bredte sig i et virvar af religioner og kulturer. Nogle gange farvede den alt omkring sig og andre gange blev den selv farvet – ofte lidt af hvert. Det er tidshistoriens opgave at afdække disse kristendommens kontekster.

Paulus' første brev til korintherne er et vindue ind til én af de første menigheder – hvad der foregik, hvordan de tænkte, og hvad Paulus syntes om det alt sammen.

I faget anvendes tidshistorien konkret så brevet tydeligt fremstår i sin egen historie men med udblik til hvordan det indgår i nutidig kristendom.

Tænkning og tro v/Kenneth Berg

Troen har udsagn som ikke kan efterprøves, men den har også nogle som kan, altså undersøges ved »det naturlige lys«. Det giver for eksempel mening at spørge om Gud kan bevises. Om moralen har et grundlag. Om sjælen er udødelig. Jeg kommer med (forhåbentlig) uforudsete vinkler, men I reflekterer også selv, i grupper og klassen sammen. Vi tager ét stort emne pr. dobbeltlektion.

2. årgang

Ny Testamente v/Johs Kühle

De første evangelier

Markusevangeliet er som det ældste evangelium sammensat af beretninger om Jesus som Guds søn.

Supplerende fortællinger fra Matthæus- og Lukasevangeliet inddrages undervejs.

Vi undersøger betydningen af lignelserne, Moseloven, underne som tegn på noget større, troen på Guds rige, opstandelsen og meningen med Jesu hemmeligholdte identitet som Guds søn.

Kirkehistorie v/Mads Callesen

Kirken og kristendommen ikke bare har en historie, men er en historie. Siden fiskerne ved Genesaret Sø har kristendommen formet historien og taget form af historien.

Vi tager turen fra Jerusalem til pavernes Rom over Luthers Wittenberg og Grundtvigs Vartov til vore dages mangfoldighed, ude og hjemme. Vi søger overblik, men gør også nedslag i kilder fra tiden.

Tænkning og tro (efterår) v/Jørgen Jørgensen

Religionsfilosofien vil i denne sammenhæng tematisere teodicé-problemet (det ondes problem) og forståelsen af ofrets betydning i religion og kultur. Fra det bibelske tekstkorpus læses beretningen om Abrahams ofring af Isak, Jobs Bog og passionshistorien. Fra den græske antik inddrages Sofokles' tragedie Antigone, og i tillæg hertil anlægges perspektiver fra moderne litteratur og tænkning.

Tænkning og tro (forår) v/Jens-Peter Olesen

Etik beskæftiger sig med refleksionen over det gode liv. Forløbet indkredser grundbegreberne i de etiske traditioner fra antikken, oplysningstiden og frem til K.E Løgstrup og Hartmut Rosa. Vi vil se nærmere på de etiske dommes egenart, hvorledes de kommer til udtryk i det almindelige liv, og de udfordringer der møder det moderne menneske når etikkens autoritative kilder relativiseres.

Vi har mødt engagerede undervisere, der ved, hvad de taler om, og som forstår at videreformidle. Vi har virkelig fået noget at tænke over og lyst til at vide mere...

Lizette Rosenberg og
Susanne Gravgaard. Mors

”

Det har været berigende at få bekræftet og problematiseret vores viden om Bibelen og at få nye perspektiver og problemfelter præsenteret. Foredragene har været vidtfavnende, og vi har lyttet koncentreret fra klokken 10 til 16. Det har været hårdt! Men det har sandelig også været lærerigt og anstrengelserne værd.

Jette Thrane og Mogens Nielsen, Løkken

Sæsonens undervisere på 1., 2. og 3. årgang

Iben Aldal
Sognepræst, Sindal

Jens-Peter Olesen
Lektor ved UCN,
Aalborg

Johs Kühle
Pastor emeritus

Jørgen Jørgensen
Fhv. lektor ved UCN,
Hjørring

Kenneth Berg
Sognepræst, Løkken

Mads Callesen
Sognepræst, Sæby

Niels Grymer
Pastor emeritus

Steen K. Thomsen
Sognepræst,
Skt. Markus, Aalborg

3. årgang

Gammel Testamente (efterår) v/Kenneth Berg

Profeterne

De voldsomme, ufriserede profeter virker fremmede. Deres tekster, uforståelige. Alligevel er kristendommen en profetisk religion og har alt muligt at gøre med profeterne. For at forstå dét taler vi om hvad en religion er, hvad profetismen er, og vi læser to af profetbøgerne: Amos og Daniel. Til sidst ser vi på hvorfor en god måde at forstå Jesus på er som en profet.

Kirkekundskab (forår) v/Steen Kongsbak Thomsen.

Kirken er et mirakel. Opstået af nærmest ingenting – blevet til undervejs og udviklet på trods af ydre omstændigheder og indre konflikter. Og den findes endnu – trods alt. Men hvad er den for en størrelse? Og hvad er meningen med den? Det er disse spørgsmål der driver faget og søges besvaret.

Ny Testamente (efterår) v/Niels Grymer.

Johannesevangeliet

Det fjerde evangelium er meget anderledes end de tre første. Her inviteres læseren ind i en eftertanke over hvad alt det med Jesus har at betyde. I Jesu ord og handlinger og ganske særligt i hans død og opstandelse vil evangeliet

vise os Guds herlighed, meningen med det hele. Vi ser på hvordan det billede der tegnes af Jesus, er anderledes end i Markusevangeliet.

Ny Testamente (forår) v/Iben Aldal

Romerbrevet

Få breve har haft så stor og langsigtet virkning som Paulus' brev til romerne. Ved hjælp af begreber som retfærdighed, lov, synd, tro, dåb, menighed, Ånd skriver han om forholdet mellem Gud og mennesker. Til belysning af nogle af brevets passager inddrages formuleringer i andre af Paulus' breve. Derved kommer vi til at beskæftige os med hvem Paulus egentlig var, og hvad han ville med sine breve til menighederne.

Tænkning og tro v/Niels Grymer

Nye øjne på gamle sandheder

Hvad mener vi når vi kalder Jesus »Guds søn«? Hvordan kan vi i dag tale meningsfuldt om hans død og opstandelse? Ved at lytte til teologiske og andre tænkere før og nu bliver vi klogere på hvad den kristne tro har at sige i dag. Bl.a. undersøger vi hvorfor læren om treenigheden er afgørende for vores forståelse af hvem Gud er, og hvad det er at være menneske.

4. årgang

5. oktober

Videnskab og kristendom i dag

v. Niels Henrik Gregersen, professor i systematisk teologi ved Københavns Universitet

Siden middelalderen og reformationen har tro og viden altid fulgtes ad, og så har vi haft de store konflikter som fx Darwin og kristendommen i anden halvdel af 1800-tallet. Og hvor er vi henne i dag?

Dagens emner vil være: Forholdet mellem videnskab og kristendom i dag. Skabelsestro og evolutionsbiologi – i 1800-tallet og i dag. Teologien og den økologiske tænkning i dag.

26. oktober

Bibelen for nazister – kirkekampen i Det Tredje Rige

v. Kasper Bro Larsen, professor i Ny Testamente ved Aarhus Universitet

Hitlers magtovertagelse i 1933 blev en skillevej for de protestantiske kirker i Tyskland. Gik man med eller

imod? Foredraget fortæller historien om den tyske kirkekamp igennem de tyske nazisters bibeloversættelser. Her gjaldt det om at gøre Jesus så arisk som muligt – og så lidt jødisk som muligt. Det er en historie, der trækker tråde til kirkelige aktører i Danmark og til aktuel bibelbrug.

16. november

Gud må forsvare sig selv – om Gud og det onde

v. Jakob Wolf, Lektor emeritus i systematisk teologi ved Københavns Universitet

Hvis Gud er almægtig og god, så har han et forklaringsproblem med det onde. Han kan fjerne det onde, hvis han vil, og hvis han er god, vil han det – men det sker ikke! Hvad er meningen? I løbet af historien har mange forsøgt at forsvare Gud over den anklage, det onde rejser imod han. Men spørgsmålet er, om disse forsvar holder, og om det overhovedet er vores opgave at forsvare Gud?

7. december

Teologi og litteratur

v. David Bugge, Lektor i systematisk teologi ved Aarhus Universitet

David Bugge har i efterhånden mange år forsket og befundet sig i krydsfeltet mellem litteratur og teologi. Han vil holde følgende to foredrag: Ordet blev kød – om bibelens rolle i moderne litteratur
Erkendelse og nærvær – om litteraturens rolle i K.E. Løgstrups tænkning

18. januar

Bibeltolkning før Bibelen var færdig

v. Søren Holst, Lektor og forsker i bibelsk eksegese samt delansvarlig for den nye bibeloversættelse

Allerede før Det Gamle Testamente var samlet – og før de sidste af skrifterne overhovedet var affattet – var oldtidens jøder i fuld gang med at fortolke og genfortælle skrifterne. Det kan man se af Dødehavsrullerne, som rummer mange ekstra detaljer og anderledes vinkler på patriarken

Abraham, befrieren Moses, kong David og mange andre. Søren Holst har været med til at udgive Dødehavsrullerne

8. februar **Kristen mystik**

v. Anders Laugesen, forfatter og radiovært

Den kristne mystik har haft trange kår i mange år. Måske fordi den i sagens natur er mystisk og ikke egner sig til at blive hårdhændet behandlet af fornuften. Den har imidlertid en lang tradition bag sig og tidens tendens til religiøs søgen og efterspørgsel på åndelighed har vakt den mystiske tradition og dens indsigter til live igen.

1. marts **Folkekirke, monarki og stat**

v. Lisbet Christoffersen, professor emerita i kirkeret ved Roskilde Universitet

Lisbet Christoffersen har i mange år undervist i samfundets grundlæggende institutioner i folkekirkens forhold til staten og statens regulering

af folkekirke og trossamfund, samt monarkiets stilling i relation til øvrige statsinstitutioner og til folkekirken. Denne viden vil hun folde ud, konkretisere og aktualisere i disse to foredrag, hvor der også bliver plads til samtale og spørgsmål.

22. marts **Sakramenterne og arbejdet i dåbskommissionen**

v. Thomas Reinholdt Rasmussen, Biskop over Aalborg Stift

I den luthersk-evangeliske kirke har vi to sakramenter. Dåb og nadver. Sakramenterne er let tilgængelige men kan være svære at forstå. Det skal vi se nærmere på.

Biskop Thomas Reinholdt Rasmussen er i sin egenskab af formand for dåbskommissionen også i stand til at perspektivere sagen med det mange tanker, overvejelser og diskussioner, som arbejdet i kommissionen har affødt.

Budolfi Kirke,
Aalborg Domkirke

Tid, sted og undervisningsform

SÆSON 2024/25	SÆSON 2025/26	SÆSON 2026/27
5. OKTOBER	4. OKTOBER	3. OKTOBER
26. OKTOBER	25. OKTOBER	24. OKTOBER
16. NOVEMBER	15. NOVEMBER	14. NOVEMBER
7. DECEMBER	6. DECEMBER	5. DECEMBER
18. JANUAR	10. JANUAR	16. JANUAR
8. FEBRUAR	31. JANUAR	6. FEBRUAR
1. MARTS	28. FEBRUAR	6. MARTS
22. MARTS	21. MARTS	20. MARTS

Grundforløbet strækker sig over tre sæsoner/vintre på ovennævnte lørdage

Festlig afslutning

Sæsonens sidste undervisningsdag er lørdag den 22. marts. Dato for afslutningsfestlighederne bliver lørdag den 5. april 2025 fra kl. 10.00 til 14.00
- sæt kryds i kalenderen allerede nu.

Undervisningen foregår i Folkekirkens Hus og i krypten under Budolfi kirke. Alle får inden kursusstart oplysning om praktiske forhold samt besked om, hvilket undervisningslokale der tildeles den enkelte årgang. Undervisningsdagen begynder kl. 9.00 med morgenkaffe i Domkirkens krypt efterfulgt af morgensang kl.9.30. Selve undervisningen begynder kl.10.00. Undervisningen former sig oftest som foredrag med drøftelse. Forløbet er som følger:

Morgenkaffe i Domkirkens krypt	09.00 – 09.30
Morgenandagt	09.30 – 09.45
1. lektion	10.00 – 11.45
Frokost (medbragt)	11.45 – 12.30
2. lektion	12.30 – 14.10
(4. årgang afsluttes kl.14.10)	
3. lektion	14.20 – 16.00

Undervisningsafgift

Teologisk Voksenundervisning i Aalborg Stift drives som aftenskole i henhold til lov om støtte til folkeoplysning. Undervisningsgebyret for sæson 2024 - 2025 er 1150 kr. pr. deltager. Pensionister bosat i Aalborg kommune kan deltage til reduceret pris: 900 kr. Deltagere fra andre kommuner må søge deres egen kommune om evt. tilskud.

Tilmelding:

Gå ind på Aalborg Stifts hjemmeside www.aalborgstift.dk og klik på linket <http://bit.ly/deltagertilmelding>

Sådan gør du, når du har åbnet linket:

1. Klik på det hold du skal deltage på i listen til venstre.
2. Alle nye deltagere skal oprette sig som "Nyt medlem". De der allerede ved sidste års tilmelding blev "medlem" skal logge ind med mobilnummer eller email-adresse samt den adgangskode som blev tildelt ved tilmeldingen.

Har man glemt adgangskoden, kan systemet sende en ny kode ved at trykke på "Glemt adgangskode".

3. Klik på den orange knap "Tilmeld" i det grå felt.

4. Alle nye medlemmer skal udfylde de oplysninger som står under punktet "Nyt medlem". Det er meget vigtigt at indtaste mobilnummer og e-mail adresse. Sæt også kryds i rubrikkerne "Jeg ønsker at modtage nyheder" OG "Jeg accepterer handelsbetingelserne"

5. Klik "Tilmeld" og følg betalingsvejledningen. Du modtager nu en mail som bekræftelse, der også indeholder den adgangskode, du fremover kan bruge ved tilmeldinger.

(Har du brug for hjælp kan du ringe til Jeanette Højrup Søgaard på 96 34 19 35 eller maile på jehs@km.dk)

Budolfi Kirke,
Aalborg Domkirke

De dybeste lag i mit hjerte
Er længsel, umåleligt stor.
Jeg rækker mod vigende himle og
følger umulige spor.
Et sted må det findes, det lærred som
spænder sit billede op,
Et sted må dét være i verden, som
fylder mit sind og min krop.

Jens Rosendal 1990.
Fra DDS 28, 1

Værk af Carl Milles, svensk-
amerikansk skulptør 1875 - 1955.
Udstillet i Millesgården nord for
Stockholm. Foto: Johs K